

Sygn. akt I ACa 927/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta (spr.) SO del. Mirella Szpyrka
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko T. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 14 czerwca 2016 r., sygn. akt II C 885/14

uchyla zaskarżony wyrok w punktach 2. i 3. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Katowicach do rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO del. Mirella Szpyrka	SSA Roman Sugier	SSA Elżbieta Karpeta
--------------------------	------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 927/16

UZASADNIENIE

M. B. domagał się zasądzenia od T. S. kwoty 94.590,88 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lipca 2012 roku oraz kwoty 5.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 sierpnia 2013 roku, a następnie także 8000 złotych. W uzasadnieniu podał, że zawarł z pozwanym umowę na prace budowlane i remontowe. Pozwany nie wykonał w sposób prawidłowy przedmiotowych prac, w następstwie czego w budynku powoda powstał szereg usterek,

dotyczących ułożenia płytek na parterze i w dużej łazience na piętrze, zabrudzeń płytek podczas klejenia i fugowania, nierównego ułożenia płytek typu mozaikowego w łazienkach, nieprawidłowego wykonania części gładzi gipsowych oraz malowania. Kwoty 94.590,88 złotych dochodził powód na podstawie art. 637 § 2 k.c. z tytułu roszczenia o obniżenie wynagrodzenia w odpowiednim stosunku jako różnicę pomiędzy wynagrodzeniem jakie powód uścił na rzecz pozwanego a rzeczywistą wartością wadliwie wykonanych prac, kwoty 5.000,- złotych jako kary umownej za szkody spowodowane wadliwym wykonaniem umowy, a kwoty 8000 złotych jako zwrotu nierozliczonej zaliczki.

Pozwany T. S. wniósł o oddalenie powództwa Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Odnosząc się do żądania zapłaty kary umownej T. S. podkreślił, że nie może ponosić konsekwencji braku terminowego zakończenia prac, skoro nie doszło do podpisania protokołu przekazania pomieszczeń do remontu

Sąd Okręgowy przedstawił następujące ustalenia faktyczne.

T. S. w oparciu o umowę zawartą w dniu 19 października 2009 roku wykonywał w budynku stanowiącym własność powoda prace wykończeniowe polegające na wykonaniu posadzek z płyt (...) produkcji włoskiej formy T., posadzek mozaikowych z płyt (...) W., wykładzin ściennych z płyt (...) i (...), obudów wanny i umywalek z płyt cementowych i kartonowogipsowych na stelażach, sufitów podwieszonych, gładzi gipsowych na tynkach lub płytach kartonowogipsowych, malowaniu ścian i sufitów, natomiast na zewnątrz budynku wykonywał żelbetowe ogrodzenie. W toku wykonywania prac pozwany w związku z przystąpieniem do usuwania plam z płytek ściennych złożył oświadczenie z dn. 16 września 2011 roku w przedmiocie przyjęcia odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenia powierzchni płytek mogące być następstwem użycia niewłaściwych środków. Nadto w związku z niewłaściwym wykonaniem montażu płytek (...) w łazience na powierzchni 8,64m⁽²⁾ w dniu 24 października 2011 roku pozwany złożył oświadczenie co do zobowiązania się do wymiany przedmiotowych płytek. W pomieszczeniach gdzie wykonywane były prace remontowe po położeniu płytek inne firmy wykonywały prace związane z wykonaniem prac wykończeniowych po zabezpieczeniu posadzki z płyt. Pozwany wadliwie wykonał część prac w domu powoda. Na parterze budynku występowały następujące wady w wykonanych przez pozwanego pracach – w salonie i łazience część płytek posadzkowych (...) posiada ciemne smugowe zabrudzenia. Na piętrze – w obydwu łazienkach – ubicia płyt (...), w łazience większej w kabine prysznicowej – posadzka mozaikowa wykonana została bez spadku do odpływu, w łazience mniejszej występuje szczelina pomiędzy ścianą a posadzką. W odniesieniu do płytek mozaikowych stwierdzono drobne uszczerbienia oraz pogrubienia spoin, które są wizualnie niezauważalne. Zakres uszkodzeń płytek mozaikowych nie kwalifikuje płytek do skucia i ponownego naklejenia z uwagi na fakt że płytki posiadają pełną wartość użytkową. Zabrudzenia posadzek z płyt (...) na parterze budynku występują w centralnej części pomieszczenia, natomiast zabrudzeń w rejonie zabudowanych mebli kuchennych nie stwierdzono. Wobec powyższego nie występowała potrzeba demontażu i ponownego montażu mebli kuchennych i listew przypodłogowych. Co do posadzki pod prysznicem i zaślepki w obudowie wanny koniecznym jest wykonanie rozbiórki posadzki wraz z podbudową, demontaż i ponowny montaż kabiny prysznicowej, wyszlifowanie spadku w stropie betonowym, wykonanie warstwy wyrównawczej, izolacji przeciwwodnej, posadzki cementowej oraz posadzki mozaikowej z nowych płyt (...) W., przetarcie tynku nad kabiną prysznicową i malowanie sufitu dużej łazienki, wykonanie i dopasowanie zaślepki. Co do płyt wykładzinowych w łazienkach (...) stwierdzono konieczność wymiany pojedynczych płyt wykładzinowych na ścianach łazienek i wykonanie uszczelnienia pomiędzy ścianą a posadzką. Przedmiotowe płyty są dostępne u dystrybutora (...) a jednocześnie nie zachodzi potrzeba zwiększenia powierzchni wymiany wobec braku odznaczania się pojedynczych płyt podlegających wymianie fakturą od sąsiednich. Gładź gipsowa została wykonana w sposób prawidłowy, natomiast co do robót malarskich stwierdzono zasadność malowania ścian trzech pokoi znajdujących się na piętrze. Wartość koniecznych prac naprawczych remontowych stanowi kwota 14.937,27 złotych. Rodzaj występujących wad, ich sposób naprawy i jej wartość ustalił Sąd Okręgowy na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa i kosztorysowania K. W.. Sąd Okręgowy uznał tę opinię za rzetelną, fachową, obiektywną, bezstronną i rzeczową. Wskazał, że opinia została sporządzona zgodnie z zakreśloną tezą dowodową, w oparciu o wnikliwą analizę akt sprawy i własną wiedzę biegłego, wobec czego Sąd nie znalazł podstaw do powołania innego biegłego.

W dniu 8 sierpnia 2013 roku strona powodowa wniosła do Sądu Rejonowego K. w K. wniosek o zawiązanie do próby ugodowej w sprawie o obniżenie wynagrodzenia w odpowiednim stosunku z tytułu wad w wykonaniu prac objętych umową łączącą strony niniejszego postępowania. .

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie w części, co do kwoty 14.937,27 złotych.

W ocenie Sądu Okręgowego, ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny pozwala jednoznacznie stwierdzić, że zawarta między stronami umowa z dn. 19 października 2009 roku nie spełnia wymogów koniecznych do zakwalifikowania jej jako umowy o roboty budowlane. lecz była to umowa o dzieło. Umowa została zawarta w 2009 roku i w rozpoznawanej sprawie ma zastosowanie przepis art. 637 k.c., w stanie prawnym obowiązującym do 24 grudnia 2014r. W myśl § 1 tego przepisu, jeżeli dzieło ma wady, zamawiający może żądać ich usunięcia, wyznaczając w tym celu przyjmującemu zamówienie odpowiedni termin z zagrożeniem, że po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu nie przyjmie naprawy. Przyjmujący może odmówić naprawy, gdyby wymagała nadmiernych kosztów. Zgodnie natomiast z § 2 tego artykułu gdy wady usunąć się nie dadzą albo gdy z okoliczności wynika, że przyjmujący zamówienie nie zdoła ich usunąć w czasie odpowiednim, zamawiający może od umowy odstąpić, jeżeli wady są istotne; jeżeli wady nie są istotne, zamawiający może żądać obniżenia wynagrodzenia w odpowiednim stosunku. To samo dotyczy wypadku, gdy przyjmujący zamówienie nie usunął wad w terminie wyznaczonym przez zamawiającego.

W tym aspekcie Sąd ustalił, w szczególności w oparciu o opinię pisemną biegłego sądowego z zakresu budownictwa i kosztorysowania K. W., a także w oparciu o zeznania świadków, m.in.: J. N., R. B., H. P. oraz G. S., że stwierdzone wady wykonanego przez pozwanego dzieła, a mianowicie: ciemne smugowe zabrudzenia na parterze budynku w salonie i łazience co do części płytek posadzkowych (...), na piętrze – w obydwu łazienkach – ubicia płyt (...), w łazience większej w kabinie prysznicowej – brak spadku do odpływu w posadzce mozaikowej, w łazience mniejszej - szczelina pomiędzy ścianą a posadzką, uszczerbienia oraz pogrubienia spoin co do płytek mozaikowych – są wadami nieistotnymi, albowiem bez wątpienia nie czynią tego dzieła nieprzydatnym do zwykłego użytku. Wady te jedynie obniżają wartość przedmiotowego dzieła w kategoriach estetycznych. Co więcej, w opinii biegłego sądowego wady te są usuwalne, skoro część płyt można wymienić, posadzkę w kabinie prysznicowej wykonać ze spadkiem do odpływu oraz wykonać niezbędne uszczelnienie. Sąd nie znalazł żadnych podstaw do zdyskwalifikowania twierdzeń tego biegłego odnośnie rodzaju i charakteru stwierdzonych nieprawidłowości. Biegły w sposób logiczny i precyzyjny wymienił wszelkie stwierdzone wady dzieła oraz szczegółowo omówił ich naprawę. Powołany w niniejszej sprawie biegły obliczył wartość prac, które są niezbędne do przywrócenia dziełu stanu wolnego od wad. Uprawnienie do obniżenia wynagrodzenia zakłada, że pomiędzy dziełem wadliwym i wolnym od wad istnieje niekorzystna dla zamawiającego różnica wartości. Tym samym, na gruncie niniejszej sprawy obniżenie wynagrodzenia ze względu na wady dzieła, oznacza w praktyce obniżenie wynagrodzenia przyjmującego zamówienie o równowartość kosztów usunięcia tych wad. Taką różnicę stanowi suma prac naprawczych wyliczona przez biegłego na kwotę 14.937,27 złotych.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności na podstawie art. 627 k.c. w zw. z art. 637 § 2 k.c., Sąd zasądził od pozwanego T. S. na rzecz M. B. kwotę 14.937,27 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 marca 2016 roku do dnia zapłaty (punkt 1. sentencji). Podstawą orzeczenia o odsetkach jest art. 481 § 1 i § 2 k.c., a jako datę wymagalności roszczenia pozwanego przyjęto wydanie pisemnej opinii uzupełniającej przez biegłego z zakresu budownictwa i kosztorysowania.

W pozostałej części, z braku przesłanek określonych w art. 627 k.c. w zw. z art. 637 § 2 k.c. Sąd uznał powództwo za nieuzasadnione i podlegające oddaleniu (punkt 2. sentencji).

Nadto zgodnie z art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. pozostawił Sąd referendarzowi sądowemu szczegółowe rozliczenie kosztów postępowania zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu określoną w art. 100 k.p.c. przy przyjęciu, że strona pozwana uległa w żądaniu pozwu w 15%.

Apelację od tego wyroku w części oddalającej powództwo i orzekającej o kosztach wniosł powód zarzucając:

- naruszenie art. 637 § 2 k.c. przez zasądzenie zaniżonej kwoty obniżonego wynagrodzenia, nie pozostającej w odpowiednim stosunku do zakresu i skutków wad;
- naruszenie art. 286 k.p.c. przez oddalenie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego;
- naruszenie art. 483 § 1 k.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu wyroku przyczyn oddalenia roszczenia o zasądzenie kary umownej w wysokości 5000 złotych;
- naruszenie art. 405 k.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu wyroku ustaleń faktów i przyczyn oddalenia roszczenia o zwrot zaliczki w wysokości 8000 złotych;
- naruszenie art. 455 i 476 w związku z art. 481 § 1 i 2 k.c. wobec przyjęcia jako daty wymagalności roszczenia datę pisma procesowego biegłego;
- naruszenie reguł postępowania dowodowego przez pominięcie dowodu z zeznań świadka H. K. pomimo dopuszczenia tego dowodu i wskazania, że świadek ten miał zostać przesłuchany po sporządzeniu przez biegłego opinii;
- błędy w ustaleniach faktycznych przez bezzasadne przyjęcie, że położone przez pozwanego płytki mozaikowe posiadają wady lub uszkodzenia „wizualnie niezauważalne”, które nie kwalifikują ich do ponownego położenia, a także błędne przyjęcie, że zabrudzenia posadzek z płytek (...) nie występują w rejonie zabudowanych mebli kuchennych.

W oparciu o podniesione zarzuty domagał się powód zmiany wyroku przez zasądzenie od pozwanego całości dochodzonych roszczeń, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się uzasadniona.

Oceniając w pierwszym rzędzie zarzuty naruszenia przepisów postępowania, jako że tylko przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym możliwa jest ocena zasadności zastosowania przepisów prawa materialnego, należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy nie poczynił samodzielnie ustaleń faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem celem opinii biegłego jest ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Natomiast nie może opinia być sama w sobie źródłem materiału faktycznego sprawy ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłego. Ustalenie stanu faktycznego zawsze należy do sądu orzekającego, a biegły powinien udzielić odpowiedzi na konkretne pytania dostosowane do stanu faktycznego sprawy. W niniejszej sprawie spór między stronami dotyczący występowania wad w postaci zabrudzeń lub uszczerbień płytek i ich zakresu rozstrzygnął biegły, a nie Sąd. Taka sytuacja nie może zostać zaakceptowana. Poważne wątpliwości zgłaszane przez powoda odnośnie spostrzeżeń biegłego opisanych w opinii i poprawności oceny czy wady położenia płytek są zauważalne, nie pozwalały na bezkrytyczne podzielenie opinii biegłego K. W.. Rozstrzygnięcie tych wątpliwości i poczynienie przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych w sposób prawidłowy wymagało przeprowadzenia oględzin z udziałem biegłego, który służyć może pomocą Sądowi w dokonaniu oceny ale nie może Sądu zastąpić w ustaleniu faktu w jakim zakresie wady, o których zeznawali także świadkowie obniżają użyteczność lub estetykę dzieła.

Nie do odparcia jest również zarzut nierozpoznania istoty sporu w zakresie roszczeń o zapłatę kary umownej i zwrotu nierozliczonej zaliczki. Sąd Okręgowy do roszczeń tych w ogóle się nie odniósł ani w zakresie ustaleń faktycznych, ani oceny prawnej zgłoszonych żądań. Nie wyjaśnił również Sąd Okręgowy przyczyn przyjęcia jako daty wymagalności roszczenia „pozwanego”(?) daty wydania pisemnej opinii uzupełniającej biegłego. Kwestia ta zatem również wymyka się spod kontroli instancyjnej.

Brak poprawnych ustaleń faktycznych sprawia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, stąd wyrok w zaskarżonej części podlegał uchyleniu na mocy art. 386 § 4 k.p.c.

Na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. pozostawiono sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO (del) Mirella Szpyrka SSA Roman Sugier SSA Elżbieta Karpeta